

NASCHRIFT. Een voor mij nieuwe ervaring met *Limax agrestis* deed ik ik gisterenavond op. Ik had deze week in een glazen schaal onder een deksel een stuk of wat slakken uit den tuin, die o.a. als model dienst moesten doen. Een *Arion hortensis* is blijkbaar ontsnapt en werd als een verdroogd stokje in een hoek weergevonden. Ik was benieuwd hoe ver de levensvatbaarheid van dat stokje ging en legde het eerst een korten tijd in water, waardoor het er een beetje slakachtiger begon uit te zien en toen op een blad bij de andere slakken. 's Avonds laat ging ik eens zien of er leven in was gekomen, en dat was wel zoo, doch een beetje anders dan ik me had voorgesteld. Er waren nl. een *Hyalinia cellaria* en een *Limax agrestis* bezig met hun kop te wroeten in het lijk, dat ze voor $\frac{3}{4}$ van de zool hadden ontdaan, zoodat de ingewanden bloot lagen. Het bleek mij dus, dat ook *Limax agrestis* wel dierlijk voedsel neemt. Nu moet men zich wel ervoor wachten met haar nu „ten deele nuttig“ te noemen. De slak waaraan zij zich vergastte, was toch al dood. Alleen was onze *Limax* op dat oogenblik nuttiger bezig dan anders, omdat zij tenminste geen plant opat.

M. P.

JAN VAN GENT.

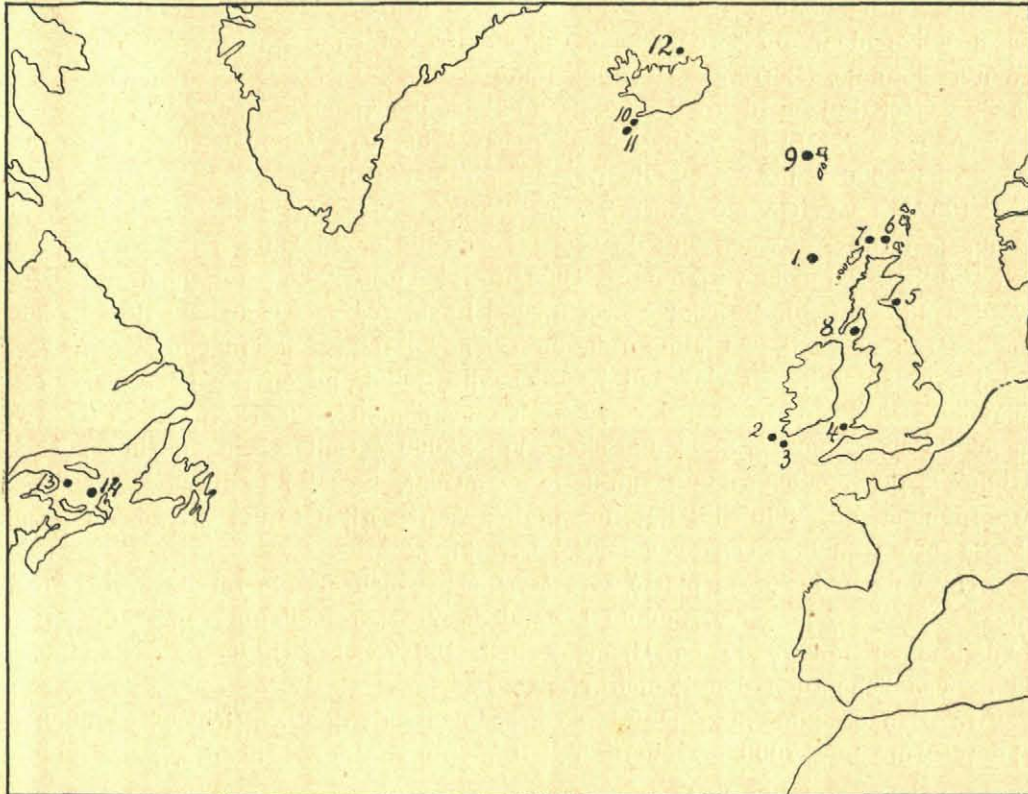

E Jan van Gent is de voornaamste of liever de meest bekende haringvisscher in den Noordelijken Atlantischen Oceaan. Hij is lang de eenige niet en ook zijn 't lang niet alleen haringen, waar hij op aast; maar dat neemt niet weg, dat de menschelijke haringvisschers hem beschouwen als hun voornaamsten concurrent. Ik herrinner mij nog wel, een jaar of wat geleden in de *Graphic* of *London News* een plaat gezien te hebben, die de misdaden van den „Gannet“ aanschouwelijk moest maken en waarbij een beschouwing werd geleverd, die neerkwam op een eenvoudig sommetje: Als één Jan van Gent per dag tien haringen eet, dan verslinden een millioen Jan van Genten per jaar 3650.000.000 haringen; dat is voor een waarde van zoo-en-zoo veel ponden sterling — hoeveel dat weet ik niet meer, maar 't was natuurlijk geen klein beetje.

Een soortgelijke redeneering heeft een kleine veertig jaar hun bestaan werkelijk in gevaar gebracht, toen een commissie, die belast was met een onderzoek naar den toestand van de haringvisscherij in Schotland, onder meer den raad gaf, om de wet tot bescherming van zeevogels voor Schotland niet van toepassing te verklaren op de Jan van Genten en ander rooftuig (predacious birds). De voorzitter van die commissie was niemand minder dan de beroemde Frank Buckland, een van de knapste en vlijtigste natuurkenners, die er ooit geweest zijn, maar die in dit geval door zijn overgrootte liefde voor de visch en de visscherij op een dwaalspoor raakte. Gelukkig trad onmiddellijk de wakkere Professor Newton

voor de vogels in het krijt; en 't eind van 't liedje was, dat de Jan van Genten beschermd bleven, behalve op de St. Kilda groep, waar zij een bescheiden bron van welvaart waren voor de overigens weinig talrijke en afgezonderd levende bevolking. Dat kon dus wel. Tegenwoordig is daar ook weer verandering in gekomen, want als handelsartikelen hebben de Jan van Gent-producten, (vet en veeren) thans nog maar weinig waarde.

Deze vogels zijn net op 't nippertje ontkomen aan het gevaar van verdelgd

De broedplaatsen van den Jan van Gent.

te worden. En 't werd tijd, vooral in Amerika, waar ze vroeger veel talrijker waren dan in Europa. Hun broedplaatsen waren echter gemakkelijk te bereiken; en zoo kwam het, dat de visschers ze bij duizenden dood sloegen, om ze te gebruiken als aas bij de kabeljauwvisscherij en op vijf van de zeven broedplaatsen, die bekend zijn geworden sedert Jacques Cartier ze 't eerst zag in 1534, zijn ze geheel uitgemoord.

Een bekend ornitholoog en voorzitter van de beroemde Natuurhistorische Vereeniging van Norfolk, de heer F. J. N. Gurney heeft pas een boek over de

Jan van Gent geschreven en daarin zoowat alles verteld, wat er thans van die vogel bekend is. Met groote zorg heeft hij een onderzoek ingesteld naar de thans bestaande broedplaatsen, de meeste heeft hij zelf bezocht en hij is er zelfs in geslaagd, om de vogels vrij nauwkeurig te tellen.

De uitkomst is nog al verbluffend, want 't blijkt, dat in plaats van millioenen, zooals men vroeger meende, het aantal der vogels niet veel meer is dan honderd-duizend. Er zijn in 't geheel veertien broedplaatsen, die op bijgaand kaartje zijn aangeduid.

De voornaamste vestiging is op de St. Kilda groep, westelijk van de Hebriden. Ze nestelen daar op twee kleine rotsen, Stack Lii en Stack Arnim en op een grooter eilandje, Borrera. Het eigenlijke eiland St. Kilda zelf bewonen ze niet. In 't geheel huizen daar dertigduizend van die vogels. Naar 't zuiden gaand krijgen we eerst Little Skellig met een bevolking van 16000 en daarna de Bull-Rock met 500 stuks. Voor de westpunt van Wales ligt het eilandje Grasholm met 400 Jan van Genten. Gurney vermoedt, dat vele nog afkomstig zijn van het naburige Lundy, dat een van de vroegst bekende broedplaatsen is geweest, maar sedert eenige jaren is verlaten. In 1903 broedden er nog vijf paren, maar hun eieren werden alle geroofd. De eenige broedplaats in de Noordzee is de Bass-Rock aan den ingang van den golf van Edinburgh, met een bevolking geschat op 6500 stuks. Twee talrijke kolonies liggen vlak ten Noorden van Schotland op een paar kleine rots-eilanden, waar slechts zelden een boot kan landen n.l. Suleskerry-Stack (ook wel genaamd The Stack of Stack and Skerry) met 8000 en Sulisgeir met evenveel vogels. „Sule” is de Noorsche naam van de Jan van Gent, die ook zeer dikwijls Solan goose wordt genoemd. Eindelijk ligt nog binnenwaarts Ailsa Craig, even beroemd als de Bass-rots en met een even sterke bevolking.

Nu volgen de hooge platte rots Myggenaes, behoorende tot de Faröer-groep, met 1500 bewoners en rondom IJsland de Vestmann-eilanden met 4000, Geir-fugladrangen met 9500 en Grimsey met 100 vogels. Dit laatste eilandje ligt juist even benoorden den Poolcirkel.

In Canada zijn nog maar twee broedplaatsen: de Bird-Rocks met 3000 en Bonaventure met 7000 bewoners. Tellen we nu op, dan krijgen wij

1. St. Kilda groep (Lii, Arnim en Borrera)	30000
2. Little Skellig	16000
3. The Bull-Rock	500
4. Grasholm	400
5. The Bass-Rock	6500
6. Stack of Stack and Skerry	8000
7. Sulisgeir	8000
8. Ailsa Craig	6500
9. Myggenaes	1500
10. Vestmann-eilanden	4000
11. Geirfugladrangen	9500
12. Grimsey	100
13. Bonaventure	7000
14. Bird-Rocks	3000

Totaal 101000

Als we nu opnieuw die som gaan maken van de opgegeten haringen, dan komen we tot een heel andere uitkomst en dan blijkt het, dat wat de Jan van Genten opeten, nog maar een zeer klein gedeelte is van wat de menschen vangen en al zeer onbeduidend lijkt naast alles, wat andere vogels en al de roofvisschen verslinden. We kunnen dan ook gerust zeggen, dat er geen harinkje meer om gevangen zou worden, indlen opeens al de Jan van Genten werden uitgeroeid. Ja, men heeft zelfs waargenomen, dat in de buurt van de vogelrotsen de haringen talrijker zijn dan elders, en dat zij in de buurt van Lundy en de Bull-rock schaarscher zijn geworden sinds de vogelbevolking er verminderde.

Ook profiteeren de haringvisschers van de mooie vogels, doordat die hun de haringscholen aanwijzen. En een Scheveninger visscher zei me eens: „och mijnheer, al konden we er eens een harinkje meer om vangen, ik zou de Jan van Genten niet willen missen, want ze vroolijken voor ons de zee wat op.”

Bij ons krijgen we de Jan van Genten dikwijls dood of afgemat te zien na hevige Wester stormen, maar ook wel vroolijk en actief in 't Marsdiep en het Vliegat, meetrekkend met de Zuiderzee-haring. Hoe ver ze de Zuiderzee wel ingaan, weet ik niet; ik heb ze alleen gezien aan de poorten.

JAC. P. THUISSE.

EEN UITGEZOCHT PLEKJE VOOR DEN NATUUR-LIEFHEBBER.

(Vervolg en slot van blz. 329).

OT mijn groote spijt hebben verschillende oorzaken mij verhinderd eerder mijn voornemen, om mijn opstel over Cornjum te voleindigen, ten uitvoer te brengen. Ik had het den vorigen keer dan het laatst over de blauwe reigers, „ielreigers“ zeggen wij hier, gehad.

Wanneer wij dan lang genoeg naar boven hebben staan kijken, zullen wij haast als van zelf onzen blik ook wel eens naar den grond onder de hooge boomen, die de reigers tot nestgelegenheid dienen, wenden. Tusschen 't gras waar dikwijls ook verscheidene leege schalen, van de mooie, groote, lichtblauw gekleurde reigereieren liggen, ziet men vaak behalve de meer gewone planten, de prachtige, sierlijk gevormde bloemen van de Wilde Tulp, of Boschtulp (*Tulipa Silvestris* L.). De plant is zeldzaam en verwilderd in ons land. Oorspronkelijk is het een sierplant, die uit Zuid-Europa (Griekenland en Sicilië) afkomstig, in 't eind van de zestiende eeuw in deze streken ingevoerd is.

De Boschtulp heeft een ronde, onbehaarde stengel met enkele paralelnervige, kale, stengelomvattende bladeren en een bloem, die voor de ontluiking overhangt, waardoor deze prachtige plant een veel sierlijker indruk maakt dan 't meeren-deel van de gekweekte tulpen.